

مقدمه

کنه‌ها از نظر بیوشیمی و متابولیسم بعضی از ترکیبات آفت‌کش با حشرات تفاوت دارند که با استفاده از این تفاوت‌ها، می‌توان کنه‌کش‌هایی را به کار برد که تقریباً برای حشرات بی‌خطر باشند. عدم تاثیر اینگونه کنه‌کش‌ها روی حشرات می‌تواند برای آنها یک امتیاز محسوب شود؛ چون بیشتر دشمنان طبیعی کنه‌ها را حشرات تشکیل می‌دهند. در مقاله قبل برخی از ترکیبات کنه‌کش کلردار و برم‌دار و ترکیبات آلی گوگرد توضیح داده شد و در ادامه نیز به شرح برخی دیگر از ترکیبات آلی گوگرد و نیز ترکیبات آلی قلع پرداخته می‌شود.

پروپارژیت (یکی دیگر از ترکیبات آلی گوگرد)

پروپارژیت کنه‌کش دیگری است که در سال ۱۹۷۲ معرفی شد. این ترکیب با نام تجاری اومایت علیه کنه عمومی نباتات و درختان میوه به کار می‌رود. پروپارژیت کنه‌کشی تماسی با اثر دراز مدت است.

پروپارژیت به صورت مایع غلیظ امولسیون شونده ۵۷٪ وجود دارد و به نسبت ۱-۱/۵ لیتر در هکتار علیه کنه تار عنکبوتی روی پنبه، چغندر قند و سویا و حبوبات مصرف می‌شود. همچنین به نسبت یک لیتر در هکتار برای مبارزه با کنه قرمز اروپایی روی درختان میوه سردسیری غیر از گلابی و نیز کنه تارتن روی لوبیا (شکل ۱) توصیه شده است. پروپارژیت سمیت متوسطی بری پستانداران دارد. کنه‌کش پروپارژیت روی شکارگرها و پرازیتوئیدها تاثیر سو چندانی دارد و بنابراین مصرف آن در مدیریت آفات توصیه می‌شود.

شکل ۱- کنه‌کش پروپارژیت به نسبت ۱ لیتر در هکتار برای کنترل کنه تارتن لوبیا توصیه شده است.

برخی از مشتقات دینیتروفلن نیز خاصیت کنه‌کشی دارند. از مهم‌ترین ترکیبات این گروه می‌توان به بیناپاکریل (مروسید) اشاره کرد که خاصیت کنه‌کشی و قارچ‌کشی داشته و در ایران مصرف می‌شود؛ ولی مصرف آن هم‌اکنون منسوخ شده است. این ترکیب روی تمام حالت‌های تکاملی کنه‌ها مؤثر بوده و مخصوصاً اثر تخم‌کشی خوبی داشت.

ترکیبات آلی قلع

کنه‌کش‌های این گروه نیز متعدد هستند که در ادامه توضیح داده خواهد شد؛

آزوسیکلوتین

یکی از ترکیبات آلی قلع که خاصیت کنه‌کشی دارد آزوسیکلوتین است که روی کنه بالغ و حالت لاروی کنه مؤثر بوده و در گذشته روی مرکبات، درختان میوه و پنبه مصرف می‌شده است.

فن بوتاتین اکساید

فن بوتاتین اکساید کنه‌کش دیگری از این گروه است که طیف وسیع بوده و برای شکارگرها خطر کمی دارد. این کنه‌کش علیه کنه قرمز اروپایی روی درختان میوه سردسیری (شکل ۲) مصرف می‌شده است.

شکل ۲- کنه‌کش فن بوتاتین اکساید علیه کنه قرمز اروپایی استفاده می‌شده است.

کنه‌کش دیگری که از ترکیبات آلی قلع است، سی هگزاتین نام دارد. این ترکیب روی کنه‌های نباتی و حتی کنه‌های حیوانی مصرف می‌شود، ولی چند سالی است که از فهرست آفت‌کش‌های مصرفی در ایران حذف شده است.

منبع

طالبی جهرمی، خلیل (۱۳۹۱). سم‌شناسی آفت‌کش‌ها (چاپ چهارم). تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

